

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-III. - tel. 82-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VI. - Štev. 5

Trst - Gorica 1. februarja 1952

Izhaja vsak petek

Še nekaj

»Nekam čudno se zdi, da se v dvajsetem, zmaterializiranim stoletju še vedno najdejo ljudje, ki postavljajo idejne vrednote nad materialne ugodnosti.« Tako so nekateri komentirali stališče, ki so ga zavzeli demokratični Slovenci in naš list do raznih ponudb tržaških titovcev. V poslovnem mestu, kjer je težnja za zaslužkom glavno gonilo, je za nekatere ljudi zares težko razumeti, da smo se odrekli vabljlivim ponudbam, ki bi nam v marsičem olajšale vsakodnevne materialne skrbi, s katerimi se moramo boriti.

Res je, prijatelji. Toda cena za take ugodnosti, ki bi jih dobili, cena za razna odbovniška mesta po nedoumno lepih in koristnih institucijah, ki jih drugi vzdržujejo, je previsoka. Povezani v skupnih odborih bi namreč dejansko izgubili svojo samostojnost, svojo svobodo. To je pa tisto, česar ne damo in ne moremo dati.

Vendar, če smo predpostavili idealne vrednote materialnim ugodnostim, nismo s tem napravili koga, ki bi bil v nasprotju z realnostjo, kakor skušajo to dokazovati naši nasprotniki. Prepričani smo namreč, da so pretekla štiri leta dokazala, kako važno je, da se v našem javnem življenju svobodno sliši in razlega kritični glas, ki opozarja na napake. V Trstu živimo Slovenci v pretežkih okoliščinah, da bi lahko slepo izročili zastopanje svojih koristi enemu samemu monopolnemu bloku, ki naj bi imel vedno prav, ki naj bi bil nekakšna druga izdaja nekdanje Osvobodilne fronte, katera je zagrešila v Trstu doslej že toliko neumnosti. Ali ni morda še danes marsikomu nerodno ko pomisli, kakšni sklepi so bili v letih 1945, 1946 in 1947 sprejeti v skupnem krogu tudi z njegovim sodelovanjem, v trenutkih, ko ni imel opore in možnosti, da bi brez strahu svobodno izrekel in uspešno zastopal svoje drugačno mišljenje. In če se prav spomnite: tudi takratna Osvobodilna fronta je bila po svojih pisanih določilih in obljubah skupnost raznovrstnih in popolnoma enakopravnih elementov! V bistvu je bila torej presneto podobna tistemu, kar bi želeli danes titovci ponovno ustvariti pod drugačnim imenom.

Ce primerjate razmere v takratnih letih z olajšanjem, ki je nastopilo v trenutku, ko je zagledal beli dan naš skromni tehnik in ko je v redu potekel prvi ustanovni se stane Slovske demokratske zveze, potem, vidite, kako nujno je bilo tako samostojno politično telo in zakaj moramo to težko priborjeno pa čeprav s težavnimi vezavami samostojnost ljubosumno čuvati. Ne čuvamo je v osebnem interesu ene ali druge vodilne klike, kakor bi to rad očital titovski tabor, kateremu se ne maramo ukloniti, temveč jo čuvamo, ker zahtevajo to koristi naroda, iz katerega izhajamo.

Tudi v svojih predlogih za novo sodelovanje govore titovci o potrebi »popolne solidarnosti z narodom v domovini«. Seveda pojmujejo to solidarnost na svoj način, narod in vojak sta pri njih eno in isto. Brez svoje samostojnosti bi jim morali tudi mi v preteklih letih, zaradi svetosti te solidarnosti, slediti, ko so ponujali Trst Togliattiju, ko so prepovedovali slovenskim šolnikom, da bi sodelovali na slovenskih šolah, ko so zapustili slovenski radio zato, da bi ga uničili, ko so govorili o nerealnosti tržaške samostojnosti, o velikodušnem sporazumu z Italijo itd. Zahvaljujoč svoji samostojnosti in neodvisnosti pa smo lahko ves ta čas hodili svojo premočrno pot, s svojimi skromnimi močmi smo poskušali vsaj deloma popraviti to, kar so drugi kvarili.

Upamo, da ne bo nihče tako predrven, da ne bi priznal, da je prav naša nemajhna zasluga, da je ostal slovenski narod na Tržaškem zvest političnemu načrtu, ki predstavlja v danih okoliščinah zanj najboljšo rešitev, to je samostojnosti Svobodnega tržaškega ozemlja. Tudi današnji povratek titovcev na linijo, ki smo jo mi edini vsa leta zagovarjali v vseh omenjenih vprašanjih, je v gotovi meri posledica naše čujčnosti in našega pravilnega spoznanja politične stvarnosti Tržaškega ozemlja, ki je nezogibno nadvladalo nad njihovimi stranskimi skoki, in to vključ vsemu njihovem birokratskemu, tiskovnemu in aktivističnemu aparatu.

Vztrajnost, s katero čuvamo svojo samostojnost, in razlogi, ki utemeljujejo to našo odločitev, so to-

SEVERNA AFRIKA V OSPREDJU

Nevarno vrenje je prešlo s Srednjega vzhoda na važno afriško področje, v Egipt in Tunis

»Demokracije smo se že večkrat obsežno bavili s nevarnim razvojem političnega položaja na Srednjem vzhodu. Izbruh perzijske krize, ki ji je bilo petrolejsko vprašanje le posreden povod (medtem ko je bila neposredna nujnost dogodka podana že s samo novo azijsko stvarnostjo), je zaskrbljenostjo odel zahodni svet.

Na perzijskem vprašanju so zlomili laburisti svoja kopja in nato smatrali za potrebno, da predajo teži vladne odgovornosti svojim konservativnim tekmečem. Morda je sodba glede laburistične odgovornosti tvegana, kajti izgleda, da so laburisti vodili angleško zunanjo politiko, vsaj v zaključnem obdobju njihovega vladanja, v dogovoru in soglasju s konservativno opozicijo. Morda moramo prav temu dogovornemu in soglasnemu nastopanju pripisati dejstvo tako očitnega neuspaha angleških zunanje-političnih in gospodarskih prizadevanj v Perziji. Verjetno ne bi šli laburisti brez podpore konservativcev, ki so resno računali s skorajšnjim prevzemom vladne odgovornosti, v tako skrajnost, ki je dejansko upropastila poravnavo nastalega spora. Zmernost v Perziji bi tedaj morda koristila Angliji in sploh vsem zahodnim koristim na Srednjem vzhodu!

Odločni in dobro premišljeni nastop angleške konservativne vlade v sporu z Egiptom, ki je po odločni pogodbi o prijateljstvu in sodelovanju iz l. 1936 zahteval umik angleških čet s Sueskega področja in združenju Sudana pod egiptsko kruno, jasno dokazuje, da so bila prav konservativci oni, ki so hoteli z najodločnejšim nastopom rešiti perzijsko krizo in angleško krizo. Če se odločna taktika ni obnesla v Perziji, ker je bila med drugim zgrešena tudi zaradi neposredne bližine sovjetskega opozovalca, je bila edino pravilna in taka v zvezi s Sueskim področjem, kjer še čisti Anglija s svojimi koristmi tudi važne položaje zahodnega sveta.

Egiptska vlada Nahas paše je računala, da bo kmalu z nepopustljivo in napadalnostjo dosegla svoje namene, to je izgon angleških čet s Sueskega področja in združenju s Sudanom. Imenovanje kralja Faruka za kralja Egipta in Sudana je jasno pokazalo skrajno odločnost egiptске vlade, ki je strumno korakala k svojem cilju ne glede na velike težave, na katere je takoj naletela sprito razumljivih okoliščin. Egiptska vlada je

prav tako odklonila ameriško posredovanje, ki je nudilo dovolj možnosti častnega umika in vključitve v nov zahodni obrambni sistem Srednjega vzhoda, v katerem bi mogel Egipt igrati zelo važno vlogo.

O Egiptu sta se Truman in Churchill prav gotovo temeljito pomenila, saj je z izbruhom egiptске krize, kateri je takoj sledilo zelo nevarno vrenje v francoskem protektoratu Tunis, precej nevarno nerazpoloženje muslimanskega sveta prešlo z azijskega na afriško področje in se s tem zajedlo v zelo občutljive predele Sredozemlja. Egipt je odklonil vse pravne poskuse Anglije in tako je vlada kralja Faruka nehote podpihivala skrajne težnje egiptskega ljudstva, ki je medtem organiziralo gverilske enice, s katerimi je že začelo napadati angleške postojanke ob Sueskem prekopu.

Ni treba poudarjati, da je tak položaj v Egiptu in Tunisu prilično godil Sovjetski zvezi, o kateri je znano, da spretno podpihuje narodna čustva muslimanskih narodov v

svoje komunistične prevratne namene.

Ni nič čudnega, če se je v takem vzdušju položaj v Egiptu slabšal iz dneva v dan! Vlada je izgubila kontrolo nad pomožnimi policijskimi oddelki, ki so se zapletali v čednje bolj krvave spopade z dobro oboroženimi Angleži; gverilci so zrevolucionirali ljudstvo in zado-stovalna je iskrica, ki so jo sprožili obžalovanja vredni dogodki v Ismailiji, da je tleči plamen zajel prestolnico. Upor prebivalcev Kaira proti oblastvom, požig večjega dela hotelov, kinematograf, angleških trgovin in celo nekaj tujih poslanstev je bil najjasnejši dokaz, da je vlada izgubila vso oblast. Kralj Faruk se je pravočasno zavedel resnosti položaja: razrešil je vlado Nahas paše, voditelja skrajne, do Angležev sovražno razpoložene politične večine, in postavil na vlado treznejšega neodvisnega Ali Maher pašo, ki velja za prijatelja angleškega naroda.

Proglasitev izjemnega stanja, uvedba policijske ure, prepoved zbiranja na cestah, aretacija vidnih

socialističnih voditeljev: to so prvi ukrepi nove vlade v borbi z anarhijo, ki je grozila, da zajame vso državo in jo pahne v nesrečo.

S spremembo vlade je bila dana možnost Angliji, da z ameriško pomočjo skuša razvozlati egiptski vzelel, ki nevarno ovira prve korake angleške konservativne vlade. Anglija je prav te dni ponovno izjavila po svojem zunanjem ministru Edenu svojo pripravljenost, da uredi spor z Egiptom, da se pogaja o novi pogodbi, ki naj bi nadomestila prejšnjo, čeprav smatra, da je bila prejšnja protizakonito enostransko odpovedana pred zapadlostjo določenega roka. Vendar približa Anglija, da se nikakor neče in ne more odpovedati svoji odgovornosti, ki jo ima pred vsem svetom glede obrambe Sueskega prekopa.

Kaj bo na angleško ponudbo odgovorila nova egiptska vlada? Brez dvoma bo njen odgovor odločen za bodoči razvoj dogodkov ne samo v Egiptu, ampak tudi v Tunisu. Zato ves svet z razumljivo vznemirnostjo pričakuje besedo Ali Maher paše.

Voditelji Vzhodne Evrope v izgnanstvu so zborovali

21. do 24. januarja se je vršilo v Londonu zbiranje Konferenca za evropsko gibanje, katere se je udeležilo nad 100 voditeljev dežel Vzhodne Evrope, ki so pod sovjetskim gospodstvom, skupno z različnimi voditelji Zahoda. Na zbirovanju so razpravljali o delu komisije za Vzhodno in Srednjo Evropo, z ozirom na pomoč, ki naj jo nudi komisija vzhodnim Evropejcem pri obnovitvi svobode. Zbiranje je izdelalo načrte za pomoč milijonom ljudi, ki so zasluženi za železnim zastorom.

Glavni tajnik konferenca Josip Retinger, ki je bil svoječasno svetovalec poljskega in ministrskega predsednika Sikorskega, je izjavil, da nimajo demokratični voditelji

nobenih napadalnih namenov proti Sovjetom. Paul Aurer, član madžrskega narodnega sveta, pa je dejal, da ne bo Sovjetska zveza prav nič izgubila na svojem ugledu, če pristane na obnovitev svobode v Vzhodni Evropi. Vzhodnoevropski narodi žele pustiti Sovjetsko zvezo na miru, a tudi ona naj se ne vtiha v notranje zadeve svojih sosedov. Svaril je Zahod pred tako ureditvijo, ki bi za stalno prepuстила satelitske države Sovjetski zvezi.

Predsednik Boddington Behrens pa je še pred otvoritvijo konferenca izjavil, da postaja ureditev spora s Sovjeti tem nevarnejša, čim bolj narašča moč Zahoda. Ta ureditev pa bo prinesla svobodo tudi danes zaslužnim vzhodnoevropskim narodom. Za ta trenutek pa se morajo ti narodi že sedaj pripravljati, da bodo lahko izpolnili vzvel, ki jo bodo pustila v njihovem življenju sedanja leta nesvobodnega življenja.

Nočejo jih...

V angleškem parlamentu so pred par dnevi razpravljali o zanimivi pritožbi angleških rudarjev proti priseljevanju italijanskih rudarjev. Angleški rudarji zahtevajo, naj se ukine priseljevanje italijanskih rudarjev; v kolikor so pa že na delu v angleških rudnikih, zahtevajo Angleži, naj se Italijane zaposli ločeno od njih in nastani v posebnih taboriščih ločeno od naselij, ker povzročajo Italijani s svojim ssex-appellome veliko nevarnost za angleške žene in dekleta.

Ruska sramežljivost narašča

Hudo za ideje in politične zamisli, katerih izsledki ne smejo na beli dan, ker bi jih svetloba resnice uničila in pred celim svetom razgalila

Pred kratkim je sovjetski zunanji minister Višinski predložil Organizaciji združenih narodov v Parizu nov predlog za nadzorstvo nad atomsko energijo. Tudi ta predlog je bil seveda sestavljen tako, da bi kolikor mogoče zastiral poglede mednarodnega nadzorstva. Ze ob otvoritvi zasedanja Združenih narodov smo ugotovili, da do učinkovitega nadzorstva nad atomsko energijo ne more priti zaradi trdovratne sramežljivosti Sovjetske, ki ima več ko preveč razlogov, da svoje čare prikriva radevednim zahodnim snubačem. In vendar je Višinski sedaj voljan vsaj narahlo zavijati rokave svoji čednosti matroni. Ampak noben snubač ne kupuje mačke v vreči...

Ob istem času, ko je Višinski odkrival v Parizu boljšeševske čare z novim predlogom o nadzorstvu nad atomsko energijo, so prejeli diplomatski zastopniki v Moskvi okrožno sovjetskega zunanje ministristva, v kateri jih ta obvešča, da se mu zdi potrebno še globlje politični zastiral nad socialistično domovino. Verjetno so omejitve z dne 30. septembra 1948, ki so tujim očem zapre vse baltičske republike, Belo Rusijo, Zahodno Ukrajino, osebne dele Kavkaza, skoro celotno Srednjo Azijo, pretežni del Sibirije in arktičnih predelov, še vedno dopuščale pohujšanje Zahoda. Sedanja nova zastiral so se prerglani tudi še na: Pskov, Vitebsk, Gomel, Brjansk, Poltavo, Harkov, Kirovograd, Seerbecov, Cerepovec, Jaroslav, Saratov, Okalov, Ufo, Machač - Kalo, Astrahan, Novosibirsk, Stalinsk, Omsk, Tomsk, Igarko, Cermohovo in Jakutsk.

Z izjemo Leningrada, Moskve, Odese in Tiflisa je nad tri četrtine vseh sovjetskih mest z nad 100.000 prebivalci sedaj za tuje zaprtih. Če sestajemo vse za tuje prepovedane površine Sovjetske zveze, potem je nad polovico površine Sovjetske tuje zaporo. Poleg tega se smejo tuji gibati okrog Moskve le znotraj pasu, ki so ga skrcili od 50 na 40 km. Sedanja zapora obsega vsa industrijska središča in železniška križišča. Z zaprtjem Stalinska je za tuje nedostopno zadnje mesto v Osrednji Sibiriji, z zaporo mesta Jakutsk zadnje dostopno mesto Vzhodne Sibirije, z zaporo Igarko pa edino okno v arktična področja Sovjetske zveze.

S tem je Višinski ponovno in na nedoumno način potrdil, da se čari sovjetske devise s pospešeno hitrostjo spreminjajo v skazila, ki jih je treba skrbno prikrivati pred skrajno neprijetno resnico. Mogoče pa je tudi, da postavljajo kremeljski čuvarji svetovnega miru na teh neznanako prostranih predelih boljšeševskega socializma golobnjake, iz katerih bodo v svet preplavili v množičnimi poletj golobov miru...

Druge novice pravijo, da bodo odslej zahodni komunisti obiskovali Sovjetsko zvezo samo še simbolično — na sedežih sovjetskih poslanstev. Ni namreč prav nič potrebno, da zahodni komunisti s svojimi

mi obiski motijo delovni čas nove petletke, ki je že nad eno leto uzakonjena, pa o njej še ni bila napisana ali izgovorjena niti ena sama beseda. Celo Riko Malalan ne ve ničesar o njej. Hudo je za žensko, ki mora svoje nedostatke prikrivati od pete do temena, hudo za gospodarja, ki ob belem dnevu zaklepa hišna vrata, čeprav se sam in njegova družina niti ne zganje doma, hudo za ideje, katerih izsledki ne smejo na dan, ker bi jih svetloba resnice uničila.

Divaški napad na ljubljanskega škofa
Ko je ljubljanski škof Vovk v nedeljo 20. t. m. obiskal Novo mesto, je vnaprej pripravljena skupina aktivistov uprizorila nanj divjaški napad. Obmetavali so ga z različnimi predmeti, med ostalimi tudi s steklenicami, napolnjenimi z bencinom. Slednjice so ga pa zažgali. Visoki cerkveni dostojanstvenik je dobil pri tem hude opekline. Jugoslovanska oblastva se v svojem poročilu o dogodku izgovarjajo, da je bil napad reakcija družin padlih partizanov. Toda taki izgovori ne bodo veliko pomagali. Ves svet ve, kako se v totalitarnih državah taki podvigi pripravljajo in izvajajo. Tudi če se oblastva sama pri tem dogodku neposredno ni omešala, vendar ne morejo zanikati, da so z vedno novimi procesi proti duhovščini in s proticerkvenno gonjo svojega časopisja duhovni pobudniki in načrtni ustvarjalci stanja, v kakršnem se potem dogajajo taki sramotni primeri.

Kakšno je dejansko zadržanje oblasti se je videlo tudi ob priliki tega napada. Polcija je zaščitila škofa šele potem, ko je bila glavna naloga napadalcev opravljena. Ranjenemu človeku pa niso nudili takojšnje pomoči, čeprav so v Novem mestu zdravniki in bolnica, temveč so ga odpeljali v Ljubljano, kjer je šele dobil zdravniško nego. Po starih običajih, danes celo predpisih, se nudi takojšnja pomoč celo ranjenemu sovražniku na bojnem polju. Je komunistična oblastva ne priznava to pravice niti svojim lastnim državljanom, čim ne trebijo v njihov rog.

Sam dogodek, polivanje žive osebe z bencinom in njeno zažiganje, nato pa še nesamaritansko obnašanje odgovornih oblastev mečejo pač kaj temno senco na razmere v Sloveniji. Svet bo pa zopet imel v tem dokaz, iz katerega bo sklep: o kulturni stopnji našega naroda, ki mu komunisti zapravljajo ugled.

Pritožbe belgijskih in francoskih rudarjev
Belgijski in francoski rudarji se pritožujejo zaradi vsiljivosti italijanskih priseljenih rudarjev, ki hočejo uvesti dvojezično, če že ne popolno italijansko uradovanje v vseh organizacijah, v katerih so včlanjeni kot gostje.

Kaj naj k temu porečemo tržaški Slovenci?

Resolucija

Na seji širšega odbora SDZ za STO dne 27. januarja 1952 je bila sprejeta, po temeljiti razpravi, soglasno sledeča

R E S O L U C I J A :
1) SDZ za STO ugotavlja, da sta bila urazna zastava in državni grb STO-ja pravnoveljavno določena v čl. 8 stalnega statuta za SDO, ki je sestavni del mirovne pogodbe z Italijo, kateri se glasi: zastava STO-ja bodi stara zastava tržaškega mesta in zgodovinski grb tega mesta — državni grb STO-ja. Zato obsoja gonjo italijanske iredente pod vodstvom tržaškega župana proti državi zastavi STO-ja, protestira proti odstranitvi tržaške zastave z mestne hiše, zahteva da se ta zastava zopet izveša, in odobrava nastop občinskega svetovalca dr. J. Angleletta v tržaškem občinskem svetu, ki je iz protesta proti samovoljnemu in nezakonitemu postopanju župana in vešine glede tržaške zastave zapustil občinsko zbornico.

2) Ker državljanstvo STO-ja pravnoveljavno obstoja že od trenutka, ko je 15. septembra 1947 s pravomočnostjo mirovne pogodbe prenehala italijanska suverenost nad STO-jem, poziva se ZVU, naj po štirih letih vendar vzame resno v roke ureditev državljanstva na tem Ozemlju v smislu čl. 6 stalnega statuta ter da onim osebam, ki niso imele 10. junija 1940 italijanskega državljanstva, ki pa v Trstu stalno bivajo in imajo vse pogoje za pridobitev državljanstva na podlagi zakona od 13. junija 1912 št. 555, prizna vse pravice, ki jih uživajo državljani na tem ozemlju.

3) Roziva ZVU, naj prične sama izdajati potne liste za inozemstvo.

4) Zahteva, naj ZVU na podlagi čl. 2 provizornega statuta uvede enakopravnost slovenskega jezika v smislu čl. 7 stalnega statuta v vseh javnih upravah in uradnih ter sorazmerno zaposelitve slovenskega uradništva.

5) Zahteva, naj ZVU posreduje pri tržaški občini, da prevzame v svojo upravo vse slovenske otroške vrtnice v tržaškem mestu, ki so vzdrževani od ustanove »Opera Asili Infantilia, in da odpre vse one slovenske otroške vrtnice, za katere se je javilo zadostno število otrok, v prepričanju, da odrekanje slovenskih otroških vrtnic pomeni danes indirektno politilizacijo slovenskih otrok, ker so prisiljeni od gmotnih razmer, v pomanjkanju slovenskih, obiskovati italijanske otroške vrtnice. Obenem naj ZVU poskrbi, da »Opera Asili Infantilia« prekliče pobiranje šolnine od otrok, ki obiskujejo njene vrtnice.

6) Poziva ZVU, naj določi čimprej dan za občinske volitve, ki so bile oktobra odgodene in naj ostanejo v veljavi vse vlozene volilne liste z odnosnimi podpisi, v kolikor ne bi posamezna stranka sama predlagala spremembo.

SDZ za STO

Italija in Allahov meč

Sodobnikom je še v spominu teatralna poteza, ki jo je zaigral Mussolini v Libiji, ko je sedel na konju in pričel mahati s »prerokovim mečem«. S tem se je postavil za zaščitnika muslimanov, seveda — proti Angliji in Franciji.

Kasneje so se Italijani sami zelo norčevali iz te mussolinijevske politike. Toda izgleda, da je tak meč italijanskim politikom še vedno precej pri sreč. Ko je Egipt enostransko prelomil polnoveljavno pogodbo z Veliko Britanijo glede Sueskega prekopa, se je Italija namreč velikodušno ponudila, da bo posredovala. Kot da je sploh kaj posredovati, kjer je krivda tako očitna, in kot da je Anglija tako na psu, da jo bo prav Italija reševala!

Britanci so seveda na to ponudbo kaj čudno zavrteli z očmi. Toda to še ni bilo dovolj.

Znano je, da je sedanji transjordanjski kralj Talal, za razliko od svojega pokojnega očeta, sovražno razpoložen do Velike Britanije. In čudno je, da je par mesecev po svojem stopanju na prestol obiskal Rim, kjer je bil sprejet z vsemi častmi. Da ni prišel tudi on gledati meča braniteljev »prerokove vere«?

Nepriistranskemu opazovalcu namreč izgleda, da hodi italijanska politika v odnosu do Bliznjega vzhoda nekam čudna in nevarna pota, podobna tistim, na katerih se je enkrat že pošteno opekla.

VESTI z GORIŠKEGA

...SAMO MANE VER...

Borimo se za pravice in svobodo vsega zatiranega slovenskega naroda!

V Gorici dne 1. februarja 1952

Nekaj tednov sem prisostvujemo in opazujemo napore titovskih organizacij, da bi ponovno pomosivile ves slovenski živelj v zamejstvu. Ker je žarišče teh naporov v STO-ju, ni pri nas tako vroče kot tam: do nas prodrejo le še posamezni toplotni žarki, ki trenutno ogrejejo naš narodni sentimentalizem, a nobeden svetlobni žarek. Nasprotno, ker so bačevci v zadnjem času kaj gostobesedni, jim včasih pridejo tudi nekontrolirane in necenzurirane besede, ki so osvetlile njihovo narodno enotnost.

Doslej smo na Goriškem opazovali to dogajanje z zanimanjem in smo mirno zasledovali razvoj, ki smo ga že vnaprej poznali. Opevana narodna enotnost vodi le v ponovno pomosivljenje! Ker pa vemo, da iščejo titovski debatne in polemike komur koli, samo da lahko ob takih prilikah sejejo svoje seme, smo doslej molčali. Če smo danes napisali nekaj misli, smo jih napisali za duhovno svobodo Slovence in za take, ki se radi mislijo s svojimi možgani. Besede so le puhla pena — in tako so pena tudi besede, izrečene na štandrestski konferenci, kajti sledilo jim ni niti eno dejanje. Iz tega upravičeno sklepamo, da gre pri DFS izključno za politično propagandni manevar, ki naj zopet vzpostavi zmedo tam, kjer se je od lanskim volitev začela uveljavljati urejenost.

Mi se od usodnega dne podpisamo mirovne pogodbe zavedamo, da smo narodna manjšina, ki ne sme umreti in se za obstoj in pravice titovske manjšine v zavesti, da moramo ohraniti svojo borbenost neokrnjeno in da jo moramo stopnjevati do skrajne možnosti. Prijemljive dokaze tega našega borbene hotenja daje goriški javnosti naš svetnik Rudi Bračuz.

V najkopičnejših trenutkih našega političnega življenja smo opetovano dokazali svojo dobro voljo za enotnost in skupnost, toda DFS je že od svojega rojstva sem v raznih druzbenih obdobjih zasledovala drugačne in druge koristi: »Edini zastopnik goriških Slovencev so topoglavo zasledovali izključno in samo partijske koristi, kar za preteklost dokazuje poslanec Beltrame in za bodočnost morda Cucchi in Magnani. Kdor se pa drzne sprotopotovati tej bog ve od kod dekretirani DFS politiki, je ožigisan kot izkoreninjene in narodni izdajalec.

Ker je DFS do danes vendarle spoznala, da suhi lipov liste na narodnem drevesu ni odpirala prva sapica, temveč da je bujno ozelenel in tisočero brsti, hoče te sveže in bogate življenjske sokove srkati v svoje ošibelo telo: v agoniji pa zopet sanja megalomanske sanje o morebitnem bloku, na katerem blesti simbol partijskega božanstva.

Trezen in pošten slovenski človek, ki se z lastnimi silami izvil iz neizprosnega objema nasilne in ustrašovalne titovščine, se ne bo dal ponovno zapeljati od ubranega petja rdečih siren v isti objem. Naš človek je pripravljen objeti vsakega iskrenega in poštenega brata, toda med lahti, ki so se oskrunile v raznih fratelančnih in kompartijskih kombinatih, se ne more vreti kar tako.

Na Goriškem pričakujemo že od junja te nežne izlive rdečih in zardevajočih tovaršev: dolgo že zaznavamo odmeve šušljanja o »enotnosti in končno je bruhnilo na dan masovno populariziranje iste. Mi pa ostajamo v svojem zakrknjenem sektaštvu, kljub priznanju da: »Borba zatiranega naroda ni nikoli reakcionarna.« (Babič). S tem je za nas predvsem padla stara zmerjavka »reakcija«, kajti mi se borimo za pravice in svobodo vsega zatiranega slovenskega naroda. To priznanje »edinosti zastopnikov Slovencev nam je dragoceno!

Ce je DFS, in vsem titovskim organizacijam v zamejstvu, šlo res za to, da se bori samo za narodno ohranitev manjšin, potem je ta program morala začeti izvajati ali zaradi strankarske zagrizenosti titovske diplomacije zdrkniti zopet na stopnjo narodne manjšine. Ta diplomacija mi zaščitila narodne manjšine v zamejstvu niti z mednarodno pogodbo, predvsem zaradi svojih zmotnih političnih ciljev:

Vojni invalidi

Na sedežu zastopstva vojnih invalidov v Gorici - Via Randaecio 14 - deluje ambulanta. Odprta je vsak torek od 10. do 11. in vsak četrtek od 12.30 do 13.30 ure.

Nezaščiten manjšina naj krepki fratelančne organizacije in naj tako jača šile PCI ter naj se bori izključno za partijske cilje. Tako so modri in nezmotljivi voditelji KPJ žrtvovali slovensko narodno manjšino v Italiji svojemu komunističnemu božanstvu.

»Publicist Sperans-Kardelj je že pred drugo svetovno vojno očital slovenski narodni manjšini v Italiji, da je sama kriva svojega gorja in bede, ker se ni oslonila na »napredne italijanske mase«. Ne čudimo se, da je skušal to trditve kot zunanji minister FLRJ tudi praktično dokazati s prisilno fratelančno oslonitvijo slovenske narodne manjšine na PCI. Svetovni politični dogodki in naše ljudstvo pa so mu poskus temeljito pokvarili.

Verjetno se bliža doba, ko bo treba pred zgodovino prevzemati odgovornost za vse napake. Od tod se je pojavila potreba z mobilizirati ves zavoženi »napredni« aparat, da bi lovil kaline, katerim bi potem po znanih KPJ receptih napravili odgovornost za izumiranje in smrt slovenske narodne manjšine v zamejstvu.

Partijsko vodstvo KPJ se dobro zaveda, da je DFS med našim ljudstvom na preveč majavih nogah, da bi lahko ostala jedrina zastopnik Slovencev v Italiji. Zaradi tega je odredilo Demokratični front Slovencev pomlajevalne poskuse s prvotkom sveže sapatniške krvi. Novi sapatniki pa naj bi postali kar vsi še duhovno svobodni Slovenci.

Naenkrat, čez noč, je nastala potreba po »enotnosti« vseh Slovencev. Ali ni to zopet krinka za staro težnjo, podrediti si vse, pomosiviti še zadnje ostanke Slovencev v zamejstvu? Upravičeno smo nezaupljivi, saj nam o enotnosti pridigajo ljudje, ki so nasilno oropali slovensko narodno manjšino njenih voditeljev (na primer Uršič!). Iskrenosti težnji po enotnosti je pač treba prijemljive dokazati kot z visokodonečimi, a puhlimi besedami kompromitiranih gromovnikov.

Od titovcev propagirana »enotnost« bi pomenila priznanje partijske politike, in s tem priznanjem bi svobodni Slovenci zdrknili med titovske sapatnike!

NOVICE z VIDEMSKEGA

PREVEČ SHODU

Nje dolgo od tega, ki si se u Ceda zedinili neki poslanci pokrajski an župani od naših benečanskih občin. Na sej su bili gosp. Candolini, kolonel Olivieri, gosp. Borgomanero itd. Čudno nam se zdi, di su teli krat nardil shod u Ceda, zakaj teli možje, pred volitvami, su se zedinjuval u Sv. Petre Slovencev. To kaže, di gospodji, ki gor smo menjual, so zlo preskarbi, zakaj za edan duh čas njemajo vic trebo oglasu naših tudi an zato storeju u Ceda prit našim županom, kakor oni bli majhani hlapi.

Pa pustimo proceduro an značimo govorit od telega shoda. Videmski časopisi su rekli, di gospodji koloneli su se zedinili za študjerat use probleme, kateri interesirajo našo Benečijo an za ih rešit u kratkim času. Teli buogli koloneli nam se usmiljijo tarkaj, ki študjerajo naše probleme an mi mislimo, di glava ih muore zlo boljet. Začel su študjerat naše probleme po drugi spvetni vojni an še dones njesu bli rješeni. Ceste, šole, akvedote, ki vjekrat su nam bli obljubil, ih nje obedan naredu an zato je čas končat študjerat, kadar na gre nič tu glavu. (Nje trebo shodu, zakaj videmski gospodji Candolini, Olivieri itd. vejo, katere reči ima Benečija trebo, an kadar oni prideju u Ceda ali u Sv. Petar Slovencev, zdi nam se, di nas imajo za norce. Naj na hodeju tako pogost h nam an naj grejo kajšankrat u Rim. Samo u Rime muoreju rešit naše probleme, zakaj tam imajo denar. Ci videmski gospodji poslanci nas imajo tako radi (si nimir študjerajo naše probleme), zakaj na grejo us kup u Rim an naj prašaju na »ministerstvo« edan milijardo lir za use potrebne Benečije? Zato, kadar se sednejo u avto, naj rečejo soferju, di naj gre puot Rimu, a ne puot Ceda. Benzin, ki oni gospodji žgejo, kadar prideju na shode u Benečiju, ga brez speha nucajo, an kar je žalustno je, di ga mi buos saromaki plačejamo z daukam.

Zato je treba končat s telim shodam, kateri Benečiji na nič dobre-

ke politike, in s tem priznanjem bi svobodni Slovenci zdrknili med titovske sapatnike!

Mi priznavamo suverenost edinele narodu; kako bi se mogli bratiči z nasilniki, ki so to suverenost zatrlji?

Mi naše titovce dobro poznamo! Vajeni smo, da danes zametujejo to, kar so še večeraj najsveteje prisegali. Vemo, da jim pride vse prav, samo da se ohranijo na oblasti — bodisi podrepištvo Sovjetom bodisi prisikledništvo pri kapitalistih. Njihove poti so prostrane in njihove barke plavajo v brezbrežnost. Kje bodo pristale v bližnji bodočnosti ...?

Zmedo, ki so jo prinesli med naš narod, ne bodo odpravili po tej poti. Zato naj bodo vsaj toliko iskreni, kot je njihov oproda Race, ki poudarja: da ni treba še nadalje vztrajati na vzpostavitvi enotnosti vseh ... Slovencev.

Istrski begunci solidarni z Egipčani

Goriško iredentistično središče istrskih beguncev je te dni poslalo egipčanskemu predstavniku v Rim brzojavko, v kateri izraža svojo popolno solidarnost z egipčanskim ljudstvom.

Čudno se nam zdi, da ti gospodje priznavajo Egipčanom pravico do polne svobode, za katere se mi Slovenci še z besedo ne smemo potegovati pod laškim terorjem! Očividno so vse prej kot iskreni: vsekakor veselji jih, da padajo Angličji!

Obletnica krvavega „procesa“ v Cerknem

Pred osmimi leti so slovenski komunisti uprizorili krvavo tragedijo. Zbrali so 21 nedolžnih ljudi — med njimi oba kaplana, Piščanca in Slugo — in jih obdolžili sodelovanja pri nemškem napadu na Cerkno. Vseh 21 ljudi je bilo ustreljenih. Koliko so bili krivi, si lahko predstavlja vsakdo, ki vsaj malo pozna

Stoletnica rojstva A. Gregorčiča

Letos praznujemo goriški Slovenci, stoletnico rojstva dr. Antona Gregorčiča, ki se je rodil 2. januarja 1852 na Vrsem pod Krnom, umrl pa v Gorici 7. marca 1925.

Zivljenje dr. Antona Gregorčiča je nemaljnivo povezano z verskim, prosvetnim, političnim in gospodarskim napredkom goriških Slovencev. Kot duhovnik je namreč bil profesor bogoslovja v goriškem Semenišču; na prosvetnem polju pa je ustanovil »Slovensko bralno in podporno društvo za delavce in obrtnike« ter se sploh učinkovito udejstvoval pri prosvetnem delu. Pripadal je Slovenski ljudski stranki in bil je urednik raznih listov. Ustanovil je »Narodno tiskarno«, »Goriško ljudsko posojilnico«, nato pa tudi »Centralno posojilnico«. Izvoljen je deželni zbor leta 1885 in v državni leta 1891 se je povsod izkazal kot prvovrstna ustvarjalna sila, ki ji ni bila nobena ovira ali težkočica nepremagljiva. »Solški dom«, »Simon Gregorčičev dom«, »Mali dom« in »Novi dom« so lepe

stavbe v Gorici, ki pričajo o njegovem neumornem delovanju in o njegovih zaslugah. Ustanovitev slovenske ljudske šole in otroškega vrta pa dokazujeta njegovo stremiljcu po prosvetnem napredku našega ljudstva. Vse to pa je le bežen pregled njegove genialnosti!

Goriški Slovenci se hvaležno klanjamo spomnu dr. Antona Gregorčiča Zelo na mestu bi bilo da se tudi naša šolska mladina spomni na primeren način nemaljnivih zaslug tega velikega goriškega Slovence!

KMEČKA DELAVSKA ZVEZA v Steverjanu vabi vse svoje člane na letni občni zbor, ki bo v nedeljo 3. februarja 1952 popoldne v prostoru g. Terčiča na Valerišču. Dnevni red je sledeči: Poročilo predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, volitev novega odbora, slučajnosti.

Zaradi slinavke je promet z govejo živino popolnoma ukinjen. Pri izvozu pridejo predvsem v poštev razni nadomestni deli za motorna vozila, električni material in mehanična oprema.

DOBERDOB

Tudi »Soča« kot prej »Primorski dnevnik« se zaganjata proti našemu občinskemu svetu in se pritožuje, da nimajo njeni somišljeniki dvorane na razpolago za njihove prosvetne namene. Taka trditve je prazna, kajti dvorano lahko dobijo tudi somišljeniki »Soče« in »Primorskega dnevnika«, če jo le želijo. Morajo pa upoštevati, da jim dvorana ne more in ne sme biti na razpolago vsak čas, kadar in kakor si oni želijo. Menimo pa da gre »Soča« in »Primorskemu dnevniku« samo za to, da nekaj pišejo, tudi če se s tem le smešijo, ko jim odgovorjamo z ugotovitvijo resnice. Ali mislita »Soča« in »Prim. dnevnik«, da bo naš obč. svet volil prosvetno delo rdečih bratcev? ... To bi bilo že preveč!

RUPA

V torek predpoldne 29. januarja t. l. je tu umrl naš sovačan 54-letni trgovec g. Anton Pahor. Pokojni je dolgo let trpel na živcih tudi zaradi strahu, ki ga je zadel, ko so ga leta 1943 hoteli komunisti v Renčah ustreliti, da bi nato laže izkorščili njegovo družino.

Vsi vaščani se ga spominjamo kot dobrega in vestnega moža ter izražajo sožalje njegovi družini.

Smrtna kosa

V ponedeljek 28. januarja t. l. je umrl 53-letni g. Jožef Suligoj iz znane narodne družine slovenskih urarjev Suligojev iz Gorice. Njegovi družini in bratji g. Darkotu naše sožalje!

Za likvidacijo trgovskih podjetij

Podjetja, ki nameravajo odpreti likvidacijo ali izredno prodajo svojega blaga, morajo za to prositi trgovsko zbornico. Na kolkovnem papirju morajo, poleg prošnje, naslovljene na tajništvo zbornice, navesti kraj in čas razpoda je ter točen seznam blaga in ceno.

SDD V TRSTU

otvori svojo družabno sezono dne 9. februarja 1952 ob 21. uri. Vabimo našo slovensko javnost na

I. Družinski plesni večer

ki bo v bivši dvorani Modugno v ulici Crispi št. 7, I. nadstropje. Osebn vabila in rezerviranje miž na sedežu društva v ulici Machiavelli št. 22-11, tel. 62-75

Dr. MARJAN BREGANT
zdravnik in kirurg-operator
Gorica, ul. Brigata Casale, 40

Od srede do srede

23. JANUARJA: OZN je izvolila podkomisijsko opazovalcev miru na Balkanu. — Jugoslavija bo uravnavila svoj državni proračun šele t. 1954; sedanja jugoslovanska petletka je podaljšana za dve leti. — Perzija je odklonila privoljenje za imenovanje R. Hankeja za novega britanskega poslanika v Teheranu; Perzija noče sprejeti za diplomatskega predstavnika osebe, ki je bila že prej v diplomatski službi v Perziji ali v kolonijah. — Italijanski tisk napoveduje možnost porasta inflacionističnega pritiska. — Na Češkem je razrešen svojih dolžnosti notranji minister in šef policije Ladislav Kopřiva. — Upor v Tunisu se nevarno širi. — Ameriški zunanji minister Acheson se strinja z izjavo generala Eisenhowerja, da je treba pospešiti delo za zedinjenje Evrope.

24. JANUARJA: Anglija je imenovala Kanadčana Vincenta Masseyja za generalnega guvernerja Kanade; doslej so bili kanadski guvernerji samo angleški državljani; dosedanji guverner maršal Alexander Prevezame verjetno mesto obrambnega ministra v angleški vladi. — Jugoslovanski zastopnik pri OZN izjavlja, da spada proglašenje neodvisne Libije med najpomembnejše dogodke v zgodovini OZN. —

25. JANUARJA: V Ismailiji je bilo po večerni bitki med Angleži in Egipčani 50 mrtvih in 84 ranjenih. — Pri parlamentarnem glasovanju o plačah državnih uslužbencev je ostala italijanska vlada v manjšini. — V Perziji so končane parlamentarne volitve; Musadekova vlada si je verjetno pridobila tri četrtnine mandatov. — Francija se želi pogajati s tuniško vlado; namesto odprtih bojev med Francozi in tunižci je prišlo do sabotažnih in gverilskih akcij. — Truman se bo odpravil novi kandidaturi za predsednika ZDA, če se bo volitev udeležil tudi general Eisenhower.

26. JANUARJA: Zaradi velikih neredov v Kairu, kjer so desetstotič demonstrantov opustošili in požgali več angleških lokalov in zbirališče egipčinskih bogatašev, je vlada proglasila obsežno stanje v vsem Egiptu. — SZ veže svoj pristonek na revizijo italijanske mirovne pogodbe na izstop Italije iz Atlantske zveze. — ZDA, Francija in Anglija predlagajo sklicanje izrednega zasedanja glavne skupščine O. Z.N., kakor hitro bo položaj zahteval preučevanje korejskega vprašanja. — V Angliji vlada nezadovoljstvo zaradi ostrine položaja v Egiptu, do česar so privedli zadnji dogodki v Ismailiji.

27. JANUARJA: Egipčanski kralj Faruk je razpustil parlament, razrešil vlado in poveril oblast skupni neodvisnih pod vodstvom Ali Maher pasa. — Francozi so v Tunisu zaprli dva tisoč nacionalistov. — Po nesrečnem parlamentarnem glasovanju izjavlja De Gasperi, da je možno pričakovati delno spremembo italijanske vlade. — Ameriški republikanski senator Taft o stro napada Trumanovo zunanjo politiko, medtem ko republikanski senator Stassen ostro obračunava s Trumanovo finančno in gospodarsko politiko.

28. JANUARJA: Nova egipčanska vlada Ali Maherja je dobila zaupnico v parlamentu in se je obvezala, da bo zahtevala odstranitev Angležev iz Egipta. — Jugoslovanski delegat v političnem odboru OZN izjavlja, da SZ nima pravice, protestirati proti zahodnim oporiščem v Libiji. — Churchill se je vrnil v London. — ZDA so dale Angliji 300 milijonov dolarjev gospodarske pomoči.

29. JANUARJA: Anglija ponavlja obljubo za pogajanja glede revizije pogodbe z Egiptom; poudarja pa, da hoče sporazum o obrambi Sueza, ker ima glede tega mednarodno odgovornost. — Angleški finančni minister Butler napoveduje odločne varčevalne ukrepe, med temi tudi odpust 10.000 državnih uradnikov.

30. JANUARJA: Nova egipčanska vlada načelno ne zavrača sodelovanja pri obrambi Srednjega vzhoda. — Pri parlamentarnem glasovanju o plačah državnih nameščencev je ostala italijanska vlada zopet v manjšini. — Ameriški admiral Mac Cormick je imenovan za atlantskega poveljnika; njegov namestnik je angleški viceadmiral Sir William Andrews.

Lovci pozor!

**Kune belice
Kune zlatice**

kupuje po najnižjih dnevnik cenah

Krznarstvo Alaska

TRST, ul. S. Lazzaro 13-1. tel. 5658

KRAŠKA MOŽATOST

Na drugi strani ideološkega prekopa možatost na Krasu ni bila likvidirana

(Nabrežinsko pismo)

Tudi pri nas se titovci z vsemi napori trudijo, da bi med slovenskim prebivalstvom ustvarili razpoloženje za novo Babičovo partijsko taktiziranje po neki zamegljeni enotnosti. Pri tem računajo na slovensko zavestnost, na katero seveda v Trstu s svojo fratelanco tako radi pozabljajo.

Misel je tako preprosta, da o njej res ne bi bilo treba še razpravljati. Vsi Slovenci v obrambo ogroženih narodnih koristi! Končno ta misel ni zrasla na Babičevem zelniku, kjer sploh vlada tdovratna suša. Verjetno je Branko Babič svojo pomankljivo izobrazbo v zadnjih letih, ki je politično precej nezaposlen, nekoliko izpopolnil. Mogoče je celo prišel brskati po »reakcionarni politični zgodovini tržaških Slovencev« in pod oči mu je prišla zarumenela številka naše čestitljive »Edinosti«. Mogoče jo je celo prebral. Vsekakor je iz nje izluščil vsaj naslov, »Edinost«, čeprav ga je nekdanji goreči edinšak Zorko Jelinič z vpognjeno hrbtenico in razprostrto dlano desnice klanjiljal, naj to preteklost, ki Jeliniča tako živo spominja na svežo mladost, jeklen hrbet in jasno čelo, zavrne med staro šaro, saj mladost ne pride več nazaj! ...

Edinost, to je spoznal tudi Branko Babič, bi bil očiten povratek na staro, zato ga je po resnem premišljevanju in tišem posvetovanju z novim »Pravopisoma« obšlo navdahanje, ki je tako važna zabela vseh velikih in malih diktatorčkov. Enotnost, to je krepko, je udarniško in diši po šolskem nareku, ki ima veliko moč v sebi; obenem pa je prav tisto, kar je Slovence vse do prve svetovne vojne družilo in krepilo. Izročila, končno niso vsa za v kos, posebno taka, ki lahko spet u-trdijo majave stolčke in trenutno niso v navzkrižju s partijsko, politiko. Partijska politika je namreč se vedno visoko nad vsemi drugimi vprašanji slovenskega naroda, saj je sam Tito v bogatih letih komunizma izjavljal: »Tudi, če izgubimo pol Jugoslavije, se ne umaknemo z oblasti!«

Pri KPS ni bilo zaprek, saj so v komunistični taktiki vsa sredstva dovoljena, zato so že precej zaglene trombe Babičeve partije zapelle: Enotnost na celi črti! Babičevi zaslužkarji so že ob priliki napovedanih volitev snubili posamezne nabrežinske demokrate in celo sam prvi pomočnik Branka Babiča — in kakor pravijo njegov bodoči naslednik — je beračil med nami od hiše do hiše z brenoto, v katero bi rad spravi nabrežinsko enotnostno pobratinstvo. Odešel pa je s prazno brenoto, kakor vsi njegovi manjši akviziterji, ki so mu sledili.

V zadnjem času pa so titovci prišli z uradno barvo na dan. OF se je pod spremenjenimi razmerami vrnila v leto 1942. Sedaj je seveda pištolo na tilnik zamenjalo besedičenje, kakor da bi Slovenci že kar izgubili spomin. Za nadlogo titovcev sta dospeli tudi k nam dve knjigi, ki vsaka zase govori več kot pa sladke besede — mogoče izrečene tudi v dobri veri. »Belogardizem«, ki ga je spisal precej naiven in nepreviden komunistični publicist, Franček Saje, je vsekakor važna zbirka dokumentov za pravičnejšega zgodovinarja, kakor pa jih danes proizvaja današnja komunistična stvarnost na Slovenskem. V tej zbirki dokumentov najdemo kopice tipičnih komunističnih izgra-

vanj ogromne večine slovenskega naroda. Seveda nimamo prav nobenega vzroka kakor koli zagovarjati pojav belogardizma v Sloveniji niti ga ocenjevati. Opozoriti bi hoteli samo na nekatero ugotovitve, ki jih bo moral čitatelj v Sloveniji zatajiti, da bi se mu ne zgodilo kot ljubljanskemu škofu Vouku. Srednji vek namreč v Sloveniji še ni izpel svoje inkvizicijske popevke. Za nas tu pa je ta knjiga dragocen napotek in obenem resno svarilo, da je Babičev led prav tako spolzek, kakor je bil led KPS med vojno. Tudi druga knjiga sopotnika Edvarda Kocbeka »Strah in poguma« govori jasno in nedvoumno v prilog tistega stališča, ki ga je zavzela soglasno, odločno in edino pravilno SDZ. Tudi ta knjiga Babiču ne bo pomagala napolniti prazne bisage.

Ce sedaj sapno za trenutek pregre-ne odedo pozabljivosti nad pre-

teklostjo zadnjih 10 let, čeprav bi tega ne smeli in tudi ne bomo nikdar storili, potem se samo sprašujemo, kje najdemo tokovi toliko drznost, da ponujajo spravno vejico ljudem, katerim so storili toliko zločinov? Ali ti ljudje res ne morejo najti v sebi več toliko človeškega čuta in sledov najosnovnejše pravičnosti, da ne govorimo o plemenitosti, da bi sami sebe vprašali, kako naj ponujamo prijateljsko roko, če pa je omadeževana s krvjo tolikih nedolžnih žrtve? Ali res ni med titovci enega samega moža več, ki bi dejal: »Vrnilo jim vsaj Slavka Uršiča! Poskušajmo vsaj zmanjšati krivice, ki smo jih nad njimi zagrešili, če jih že popraviti ne moremo! Ne, takega moža med titovci ni več, zato je tudi vsaka beseda o »enotnosti« povsem odveč, to pa zato, ker na drugi strani ideološkega prekopa možatost na Krasu ni bila likvidirana.

TURISTI V SOVJETSKI ZVEZI

V letu 1951 ni obiskalo Sovjetske zveze nič manj tujih turistov kot v letu 1950 — proglašajo sovjetski propagandisti — ko pišejo o »bajki železne zavese«.

Zanimivo bo zato, da si ogledamo ta ogromni turistični promet v letu 1950. V letu 1950 ni nič manj kot 2134 tujih obiskovalcev dobilo dovoljenje za potovanje v Sovjetsko zvezo. Ta številka bo nedvomno točna, saj jo je sporočil Malik, namestnik sovjetskega zunanjega ministra, delegaciji angleških kvekerjev, ki je pred kratkim obiskala to državo. Vsi navedeni obiskovalci so bili člani uradnih delegacij, saj navadni turisti v Sovjetsko zvezo ne morejo potovati; prihajali po so iz nič manj kot 32 različnih dežel, kot je to s posebnim ponosom poudaril Malik. Malik je nadalje pri isti priliki dodal, da je v istem letu potovalo v tujino 193 sovjetskih odposlancev, ki so šela skupno 1893 oseb.

Ker so to uradne številke Sovjetske zveze, jih lahko popolnoma nepristransko pretresemo. Malik je s svojo izjavo hotel dokazati, s kakšno naklonjenostjo pospešuje Sovjetska zveza stike s tujino in da nikakor ne ovira prihoda tujih obiskovalcev. (Na podlagi od njega samega objavljenih številka pa je ta turistični promet prej dokaz za popolnoma nasproten položaj. Predvsem izbirajo z največjo skrbnostjo člani uradnih delegacij, ki potujejo v tujino; te delegacije izvirajo poleg tega po večini iz dežel onstran zavese, to je iz sovjetskih kolonij; in ko pridejo ti tuji v objubljeno deželo, pazijo nanje sicer nezaposleni vodniki in tolmači in ne morejo obiskovalci svobodno govoriti z navadnimi prebivalci. Od trenutka njihovega prihoda pa do trenutka odhoda jih nadzira in obdaja uradna propaganda.

Pa tudi če bi bili ti obiskovalci, 2134 po številu, resnični in pravi turisti, kak pomeni ta sovjetski »rekord« pred turističnimi številkami drugih dežel? Samo otok Majorka, v primerjavi z ogromno sovjetsko celotno v Sredozemlju izgubljena pečka zemlje, je imel v letu 1951 200.000 tujih turistov, to je 100-krat večje število kot Sovjetska zveza. Iz poročila OECC povzemamo, da je bilo v letu 1950 v Evropi 370.000 ameriških turistov, to je 185-krat toliko, kot je lahko šlo sovjetskih

državljanov iz svoje domovine. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da imajo sovjetske delegacije uraden značaj in da jih pošiljajo v tujino samo za to, da delajo propagando. O prvih turistih v teh delegacijah ni niti sledi. Nihče od njih tudi ne sme imeti osebnih stikov z domačini dežel, ki jih obiščejo, ker se samo s tem lahko izognejo nesreči.

Ogledimo si še nekoliko turistične statistike in videli bomo, kako svobodno si lahko državljani nekomunistični dežel ogledujejo tuji svet. Po podatkih OECC ni v letu 1950 obiskalo nič manj kot 9 milijonov Evropejcev druge evropske dežele. Evropa pa je štirikrat manjša kot Sovjetska zveza, če ne upoštevamo obsežnega sovjetskega kolonialnega imperija; in vendar 9 milijonov turistov, to je 4500-krat več, kot jih je lahko potovalo v Sovjetsko zvezo. Če pa še upoštevamo dejansko površino, se to razmerje poveča na 18.000 proti eni.

Smešne številke, ki jih je navedel Malik, stvarno dokazujejo, da je Sovjetska zveza odprla svoje pregraje manjšemu številu tujcev, kot je v istem času obiskalo turistov kak najmanjši letoviški kraj v Ev-

PRIREDITVENI ODBOR S D Z
vabi občinstvo na
pester tradicionalni pustni večer
— ki bo na
P U S T N I T O R E K
dne 26. februarja 1952
v nekdanji dvorani Modugno
v Crispiljevi ulici 7-I.
Dostojnim maskam vstop dovoljen.

ropi. Če bi bilo to sploh še potrebno, imamo v tem dejstvu uradno potrjeno, da je Sovjetska zveza hermetično zaprta dežela, katere prebivalci nimajo prav nobene možnosti za stike z zunanjim svetom.

Da lahko namestnik zunanjega ministra veselel navaja take številke in je nanje še ponosen, dokazuje znova, da nimajo komunisti prav nobenega smisla za humor. Čeprav bi lahko mislili, da se Malik šali, je Malik objavil te številke z največjo resnostjo; sovjetska vlada je tako daleč od misli, da bi lahko ljudje potovali kamor hočejo in si ogledali vse, kar jih zanima, da ji tista pečica ljudi, katerim so dovolili priti na njeno ozemlje, očividno, kar imponira.

Opasilo v Borštu

Kakor vsako leto, tako je tudi letos obiskalo mnogo tujcev našo vas ob priliki praznika sv. Antona, vaškega patrona. To se je opazilo posebno pri zadnji slovesni sv. maši ob pol enajstih, katero je daroval preč. mons. Ukmar iz Skednja z asistenco drugih duhovnikov iz mesta in okolice.

V večernih urah je število ljudi še bolj narastlo kljub slabemu vremenu in dežju.

Ob osmih zvečer pa je naša dramska skupina uprizorila veseligr v treh dejanjih »Vražce«, katero je tudi odigrala s prav dobrim uspehom. Vsi igralci so dobro podali svoje vloge, prav dobro pa se je izkazal hlapec Jožek v svoji glavni vlogi. Vse je treba pohvaliti za njihovo požrtovalnost in trud.

Da bi bil spored bogatejši, je nastopil tudi domači pevski zbor, kateri je odpel osem pesmi z najboljšim uspehom, za kar mu gre vsa hvala in priznanje z željo, da bi tudi v bodoče žel tako lepe in še

boljše uspehe pri svojih nastopih, kar bo v ponos njemu in celi vasi.

Za tako dobro uspelo prireditve vse priznanje in srčna hvala č. sestram za njihovo sodelovanje in pomoč ter za dvorano, katera je bila na razpolago ves čas vaj in prireditve.

Tako, kakor vidite, je potekalo vse v najlepšem redu in v dobrem prazničnem razpoloženju in tako bi se tudi praznik končal.

Bilo pa je okoli desetih zvečer, ko je skupina (okoli 20 po številu) boljunških razgrajev prihrumela v gostinjo sredi vasi in razgrajala toliko časa, da je morala nastopiti policija.

Tako so se mladeniči iz Boljunca prišli izkazati v Boršt ter pokazati na ta način svojo oliko in kulturo, da so se našemili in počrnili, kakor bi nosili pusta. Mnenja smo, da bi bil čas, da bi jih pamet srečala in da bi nehali s takimi nastopi. Mladeniči iz Boljunca naj se zavedajo, da to ni lepo, vedo naj pa tudi, da fantje iz Boršta se ne izkazujejo s takimi nastopi ne v Boljuncu in ne drugje, na kar so lahko ponosni.

Kaj so hoteli doseči Boljunčani s takim divjim nastopom proti našim kulturnim delavcem? Morda so nas hoteli po kominformovski navadi ustrahovati, da bi s prosvetnim mrtilvom na vasi pomagali pri načrtnem poitalijančevanju našega ljudstva? Če so hoteli doseči to, so se zmotili! Kar se pa tiče obrambe pred takimi divjaškimi napadi, naj vedo, da smo tudi v Borštu trdni fantje in da bomo znali ščititi reden potek naših prireditvev.

Vokalno instrumentalni koncert

Tržačanom je posredovala tržaška Glasbena matica v Auditoriju koncert ob sodelovanju pevke Rožice Kozem, Justine Kralj-Vuge, basista ljubljanske opere Friderika Lupše in harfistke Jelice Pertot-Portograndijeve. Vse je spremljal na klavirju dr. Gornjir Demšar.

kam stisne, kot da nima svobodnega izhoda iz oklepa glasilk. Tudi od njega je občinstvo izsililo dodatek.

Koncert je bil dobro obiskan.

GOSPODARSTVO

Sedanja kmečka dela

NA NJIVAH
Na njivah bomo ob ugodnem vremenu preorali travnike in deteljišča kakor vso orno zemljo sploh. Nekoliko letošnjega ledu nam bo zemljo dobro razkrojilo.

Zlasti moramo tudi skrbeti, da odstranimo z njiv koruzno storžje in ga uporabimo za nastilj žuvin in še pred pomladjo. V storžjih namreč preživljajo koruzni črv, ki nam v teh zadnjih letih povzroča obilo škode. Boj proti temu škodljivcu je pa tudi po zakonu obvezen!

Zelo važno delo na njivah in deteljščih je tudi čiščenje odvodnih jarkov! Kjer leži voda, tam ni pridelek!

NA TRAVNIKIH

IN DETELJISCIH

Travnike in deteljišča bomo ob suhem vremenu že lahko pognojili in pobranaši. Za umetno gnojenje bomo vzeli na vsakih 1000 kv. m po 50-60 kg superfosfata, 15-20 kg žveplenokisllega amonijskega fosfata ali enako količino apnena gna Cjanamida (to slednje je zlasti pmporodljivo za težke vlažne zemlje) in 10 kg kalijeve soli. Tudi če bomo gnojili z gnojilco ali stranicilno, je koristno dodati še nekaj 20 kg superfosfata na 1000 kv. metrov.

SPOMENICA DRUŠTVA „PRAVNIK“

Na seji tržaškega občinskega sveta dne 15. januarja 1952 je župan v odgovor na vprašanje, zakaj je dal sneti tržaško zastavo s helebarde na rdečem polju z balkona občinske hiše, utemeljil svoj ukrep s pravno argumentacijo rektorja tržaške univerze prof. Cammarate.

Prof. Cammarata, znan po svoji tezi — postavljeni, kakor se trdi, na pobudo italijanskega ministrstva zunanjih zadev — o nadaljevanju italijanske suverenosti nad področjem STO-ja, je mnenja, da se le iz izrecno zakonsko določbo sme vzeti občini pravica do izključne uporabe njene zastave. Ta pravica je bila občini vzeta s čl. 8. stalnega statuta (priloga VI. mirovne pogodbe), ki določa tradicionalno zastavo mesta Trsta za državno zastavo STO-ja. Ker pa stalni statut še ni stopil v veljavo, in tristranska izjava celo kategorično izključuje, da bi STO kdaj koli pravno in dejansko obstajalo, se mora v tej prehodni dobi smatrati za zakonito dejanje, če kdor koli, prisvajajoč si izključno pravico občine do njene zastave, to zastavo izobeša ali jo — kar je še huje — dviga na ladje.

Čl. 8. priloge VI. mirovne pogodbe, s katerim se je zastava mesta Trsta določila za zastavo STO-ja — je izjavil župan — se mora smatrati za »uzurpacijo« v škodo pravice občine do njene zastave in do nje-

O TRŽAŠKI DRŽAVNI ZASTAVI

za vse nadaljnje zakonske odredbe, zlasti za tiste, katerim g. župan dolguje svojo funkcijo in svojo župansko čast.

Spričo tako grobelega teptanja osnovnih pravnih načel od strani javnega in odgovornega funkcionarja, smatra društvo »Pravnika« za svojo dolžnost, ugotoviti sledeče:

I.
Z Razglasom ZVU št. 1, izdatim dne 15. septembra 1947 in objavljenim dne 16. septembra 1947 ob 8. uri 45 minut, je bila uveljavljena na tem področju mirovna pogodba z Italijo od 10. februarja 1947. Vse določbe mirovne pogodbe, predvsem ona, vsebovana v čl. 8. stalnega statuta, ki povzdiguje starodavno zastavo mesta Trsta na čast državne zastave na novo ustanovljenega STO-ja, so tako postale na tem področju zakon, obvezen za oblastva in za vse poedinice.

Ker je bil istočasno z Razglasom ZVU št. 2 razveljavljen čl. V. prejšnjega Razglasa št. 3 od 24. januarja 1945, ki je določal, da se smeta na javnih zgradbah okupiranega ozemlja razobešati samo ameriška in angleška zastava, je dne 16. septembra 1947, v skladu z določbo čl.

8. stalnega statuta, na vseh javnih zgradbah tega področja in tudi na balkonu občinske palače prived za vzhvala nova državna zastava STO-ja s helebarde na rdečem polju.

Razglas ZVU št. 1, v kolikor se je z njim na tem področju uveljavila mirovna pogodba z Italijo, ni bil razveljavljen in ga ZVU po meddržavnem pravu tudi ne sme razveljaviti ter ima torej moč zakona, ki vsakogar, oblastva in poedinice, obvezuje na spoštovanje državne zastave STO-ja.

Ce se torej ukrep tržaškega župana, s katerim je dal sneti državno zastavo z občinskega balkona, v pomanjkanju zakonskih odredb, ki bi predpisovale, da mora biti izobešana, lahko označi za skrajno netaktično, če ne žaljivo, je njegova zahteva, naj bi sedanja državna zastava STO-ja postala zopet izključna last tržaške občine, ki naj bi imela pravico tudi tretjim povedati njeno razobešanje, grobo protizakonika in če bi se skušala praktično uveljaviti, tudi kazniva.

II.
Trditve, da tristranska izjava od 12. marca 1948 kategorično iz-

ključuje, da bi STO kdaj koli pravno in dejansko obstajalo, je v navzkrižju z besedilom in pravnim pomenom te izjave, v nasprotju z besedilom mirovne pogodbe in s sedanjim dejanskim stanjem.

Tristranska izjava je bila le predlog (»ont proposée«) ameriške, angleške in francoske vlade vladama Sovjetske zveze in Italije, naj bi se z njimi sporazumeli o dodatnem protokolu k mirovni pogodbi, ki naj bi zopet postavil (»replacerait«) STO pod italijansko suverenost. Ameriška, angleška in francoska vlada so torej sklenile *priporočiti* (»recommander«), naj bi se STO na novo postavilo (»soit de nouveau placée«) pod italijansko suverenost. O kaki »kategorični izključitvi« pravnega in dejanskega obstoja STO-ja v gornji izjavi ni sledil! Nasprotno: če naj bi se torej moralo STO zopet postaviti ali v novo postaviti pod italijansko suverenost, pomeni to, da je STO do tedaj obstajalo (in v resnici še danes obstaja!) pod suverenostjo, ki ni italijanska!

Kakor je znano, je bilo STO ustanovljeno s čl. 21. mirovne pogodbe. Ta člen je po določbi čl. 90. mirov-

ne pogodbe stopil v veljavo istega dne kot celotna mirovna pogodba, to je dne 15. septembra 1947. V točki 1. čl. 21. je izrecno določeno sledeče:

»S tem členom je ustanovljeno STO, ki obsega predel, ležeh med Jadranskim morjem in mejami, določenimi v 4. in 22. členu te pogodbe.« (Te meje so bile pozneje tudi začrtane in na njih postavljene obmejni državni organi STO-ja, Italije in Jugoslavije.)

V istem odstavku 21. čl. mirovne pogodbe sta še dve določbi, ki potrjujejo ustanovitev STO-ja: določba o priznanju STO-ja od strani zavezniških pridruženih sil in od strani Italije same ter določba, s katero se Varnostnemu svetu Združenih narodov poveri skrb za čuvanje neokrnjenosti in neodvisnosti STO-ja.

Z ratifikacijo mirovne pogodbe je tudi Italija postala ena izmed strank pogodbenice, ki so ustanovile STO. Se več: z zakonom od 2. avgusta 1947, št. 811, so vse določbe mirovne pogodbe, brez izjeme, postale notranji italijanski zakon, obvezen na področju italijanske jurisdikcije za vsa italijanska oblastva in poedinice.

To pravno stanje je Italija potrdila še s poznejšimi zakonskimi določbami. (Se nadaljuje)

UTRINKI komunističnega ozvezdja

LUJDSKA JUNAKINJA MLEKARSTVA. Po zadnjem obisku ameriškega in angleškega veleposlanika v Beogradu pri Titu so se trije državniiki odpeljali na izprehod proti Avali. Osamljena krava jim je nemadoma zastavila pot. Takoj se je oglašil Anglež in ji zapovedal, naj na mestu zapusti cesto. Krava se ni niti zganila. Nato se je trmaste krave lotil Američan in jo z vso prepričevalnostjo poskušal pregovoriti, da bi vsaj malo stopila na stran. Vsa prizadevanja so bila zaman. Tedaj se je Tito pognal iz vozila in kravi nekaj pošepetal na uho. Krava je dvignila rep in zbežala, da so jo komaj noge nosile. »To je zelo enostavno,« je pojasnil oče jugoslovanskega komunizma, »zagrozil sem ji, da jo bom pustil v kolhozu izvežbati za ljudsko junakinja mlekarstva, če takoj z mesta ne izgine!«

V SILI HUDIC MUHE ŽRE! Po vzorcu fašizma in nacizma poskušajo kominformistični provizijski agenti spraviti čim več Tržačanov pod svojo marelo. Za pristop v KP vlada povsod »napredno načelo«, da postane član partije lahko samo do sumnih vrhuncem zgrajen komunist. Zato so po vzgledu totalitarnih strank tudi komunisti uvedli tako imenovano »prilagodljivo dobo«, v kateri se je moral komunistični pripravnik potiti, da se je na izst naučil tistih nekaj tisoč vprašanj, ki jih predpisuje Kremelj. Sele po tako uspešnem »bilančju« komunističnih nauk, pri katerih je neobhodno potrebno dnevno vežbati tudi obrabno mrdanje, ki se navzgor izraža v obračanju oči v čim bolj azijskemu smehljanju in prikimovanju, navzdol pa v čim ogabnejšem pačenju obraznih mišic s ponarejenim pogledom Nerona, je komunist - pripravnik stopil pred strogo izpitno komisijo. Tu niso poznali milosti in celo akademsko izobraženi pripravniki so večkrat pri izpitu padli na trebuh. Sedaj, ko se baraka Vidalijskega kominformizma nevarno maje, so nemadoma »bilančje« odpravili in z njim tudi partijske izpite. Se več, v »Delu« razlagajo, »da marsikje uspešno delo za rekrutacijo ovira stara, zakorenlena ozkogrudnost in sektaško tovarišev, ki mislijo, da morejo v KP vstopiti samo zrel komunist.« Ja, v sili hudic muhe žre!

KORUPCIJA KP. Kominformisti vedo, da jim odraščajoča mladina neprestano uhaja in prav sedanja rekrutacija jasno kaže, da bodo kominformisti ostareli. Zato so se že pred časom vrgli na ljudskošolsko mladino, ki jo z vsemi sredstvi vabijo v svoje vrste pod staro preizkušeno firmo »pionirjevi«. Zakaj služijo v resnici pionirji, nam povedo komunistični časniki na Vzhodu dovolj jasno in določeno. Pri vsakem političnem procesu — in teh je v priprežniških državah znatno več kakor v demokratičnih državah policijskih prestopkov — nastopajo pionirji kot obtoževalci priče. KP je otroke lastnih staršev izvežbala za agente NKVD, UDB itd. in obtoževalce lastnih roditeljev. Osnovna vzgoja »zgrajena pionirja« je ovadustvo in nič drugega, vse ostalo je komunistična taktika. Naši ljudje vedo marsikaj povedati o delovanju pionirjev na Vzhodu, vendar jih osladni zapeljivci v posameznih primerih ne premamijo. Stvar pa tudi s pionirji ne poteka tako, kakor si Vidali želi, zato razpisujejo posebne »krasne nagrade«, ki jih seveda plačujejo delavski žulji, za normirano rekrutacijo. Opozorjamo starše, naj bodo previdni in naj si v lastnem domu ne pustijo vzgajati ovaduhov!

VESTI S TRŽAŠKEGA

Mavhinske težave

Zadnjič smo poročali o velikem vznemirjenju, ki ga je vnesla med naše mirne vaščane vest, da iščejo tržaška šolska oblastva primeren prostor za otvoritev italijanske šole v Mavhinhah za pet otrok po vojni priseljenih družin. Prepričani smo, da bodo naša občinska oblastva v Nabrežini razumela naše neugodje. Prav tako smo prepričani, da bodo naši šolski funkcionarji v Trstu uvideli resnost nastalega položaja. Zadnjič smo jasno povedali, kakšno je naše stališče v tej zadevi: od tega stališča nikakor ne moremo in ne smemo odstopiti, če hočemo priboriti našemu ljudstvu vse one pravice, ki mu brez vsakega dvoma pritečejo! Enake pravice in enake dolžnosti za vse: za tržaške Slovence in za tržaške Italijane!

Sedaj pa še nekaj o drugih težavah, ki nas tarejo. Vojna škoda, ki smo jo utrpeli zaradi razdejavanja naše vasi, še ni v celoti poravnana. Prav tako še niso popravljene zadnje tri porušene stavbe v vasi, čeprav so nam pristojna oblastva obljubila, da se bo to v kratkem zgodilo.

Radi bi spregovorili tudi o škodi, ki nam jo povzročajo zavezniška vozila in tanki po naših poljih. Res je, da nam za to škodo plačujejo zavezniška oblastva odškodnino, vendar je ta odškodnina zelo nizko ocenjena, zaradi česar želimo, da bi bil pri ocenjevanju navzoč tudi zastopnik naše občine.

Dogaja se tudi to. Ocenjevalna komisija ugotovi večkrat na pritožbo posameznih posestnikov, da se prošnja za odškodnino nanaša večkrat na zemljišče, ki je bilo že

PRIREĐITVENI ODBOR SDZ
v NABREŽINI
vabi na običajni
PUSTNI PLES
ki bo v soboto 9. februarja
v nabrežinski kinodvorani.
Začetek ob 21. uri

predmet razpravljanih prejšnjih ocenjevalnih zasedanj za škodo, povzročeno po zavezniških vozilih in tankih ob drugih prilikah. Treba je razumeti, da nam z vsakokratnim novim manevriranjem po že razdeljenem zemljišču povzročajo tanki zlasti v deževnem vremenu skoro nepopravljivo škodo! Zemljišče postane sčasoma skoro neuporabno, zaradi česar so naše pritožbe utemeljene in prošnje za ponovno odškodnino upravičene. Malo je orne zemlje na tržaškem Krasu! Zato prosimo zavezniška oblastva, naj posvetijo dolžno pozornost iznešenemu vprašanju, ki od blizu zadeva koristi zemljiških posestnikov Mavhinh, Prečnika, Slivna, sploh vseh vasi nabrežinske in zgoniške občine.

ZAKLJUČNA SEJA JESENSKEGA ZASEDANJA OBČ. SVETA V NABREŽINI Nabrežinci zahtevajo volitve

Pretekli ponedeljek dne 28. p. m. je bila v Nabrežini zadnja seja jesenskega zasedanja občinskega sveta.

Takoj po prečitavanju zapisnika zadnje seje je župan sporočil, da bo podal poročilo o razdelitvi paketov za božičnico in da bo potem sledilo poročilo o javnih delih. Vendar, je spregovoril župan dalje, bo se prej prečitali tri resolucije, predložene od komunističnih svetovalcev.

Župan je nato prečital v italijansko prvo resolucijo, v kateri se predlaga, naj občinski svet zahteva takojšnji razpis novih občinskih volitev. V drugi resoluciji je predlog, naj občinski svet zahteva, naj se podaljša rok za napoved novih davkov »Vanoni« do 30. junija t. l., ter slednjič, naj občinski svet protestira proti novim poviškam najemnin. Vse tri resolucije je razložil v slovenščini odbornik Slavec. K razpravi o teh resolucijah se je oglasilo več svetovalcev, med prvimi odbornik Terčon, ki je obžaloval, da je predložila skupina SLAU občinskemu svetu vse tri resolucije

Prošnja na SELVEG

Družba SELVEG je napeljala v naše podeželske vasi električni tok. Gre res za hvalevredno dejanje, ker bi bilo zares čudno, da bi večina vasi, recimo v nabrežinski občini, ostala brez električnega toka v dobi, ko imamo v Trstu ECA v. r. d., ki skrbi za napredek našega gospodarstva.

Za postavitev drogov po poljih je obljubila družba SELVEG odškodnino po 500 lir, ki je pa doslej še nikomur ni izplačala.

Na vsak drog so postavili predpisani napis, seveda v italijansko: »Pericolo di morte! Pozabili so pa funkcionarji družbe, da je napis namenjen samo naši podeželski mladini, pastirjem in kmetovalcem, ki imajo stalno opravka na polju, zato bi pričakovali, da bi bil napis v slovenščini. Prepričani smo, da bo družba SELVEG ugodila naši prošnji in nam prisrskala tudi slovenske svarilne napise!

Seja glavnega odbora SDZ za STO

Dne 27. januarja je bila redna mesečna seja glavnega odbora SDZ za STO.

Predsednik dr. J. Agneletto je poročal o delavnosti ožjega odbora pri obrambi slovenskih koristi v javnem življenju in pri poglavljanju organizacijskega delovanja na terenu. Odbor je nato odobril nastop dr. J. Agneletta v tržaškem mestnem svetu v obrambo tržaške državne zaveze. Glede važnejših političnih zadev je odbor izglasoval resolucijo, ki jo objavljamo na drugem mestu.

Odbornik inž. B. Sancin je v kratkem orisal zunanjepolitični položaj.

Odbornik dr. J. Jež je podal pregled o stanju šolstva na Tržaškem. Ugotovil je med drugim potrebo, da se ukine pristojbina 500 lir za posejanje slovenskih otroških vrtcev, glede česar bo SDZ podvela primerne korake. Odbor je tudi preselil položaj v zvezi z italijanskimi poskusi, da bi se odprla italijanska osnovna šola v Mavhinhah za pet po vojni priseljenih otrok. Glede tega je odbor ugotovil, da moramo imeti tržaški Slovenci in Italijani iste dolžnosti, toda tudi iste pravice na vseh področjih javnega življenja.

Nedopustna posredovanja za posojila

Zavezniška vojaška uprava je ugotovila, da so se določene osebe izdajale svojim strankam za dobre poznavalce postopka v zavezniških uradih in jim zatrjevale, da so dobro znane z uradniki tistih oddelkov ZVU, ki so pristojni za poslovne zadeve in trgovska posojila, ter da so te osebe dobile določene odstotke od posojil, ki so jih dobile njihove stranke od ZVU.

ZVU želi objaviti, da posameznikom ali tvrdkam, ki hočejo prositi za posojila, ni treba tega storiti po zastopnikih ali posrednikih. ZVU in njeno posvetovalno osebje odobri ali odkloni vsako posamezno prošnjo potem, ko jo skrbno preučijo glede na njene podatke. Posamezniki in družbe se morejo in bi se morali obračati naravnost na oddelke za posojila pri ZVU, ki lahko preskrbi tolažce, prevajalce, potrebne obrazce in nasvete o tem, kako mora biti prošnja za posojilo

napisana. Veših potrebuje prošilec za posojilo pomoč pri pripravljanju pravnih dokumentov, finančnih izjav itd. Nagrade za usluge te vrste so seveda običajne in zakonite. Nikakor pa ZVU ne bo podelila nobenega posojila, če bo vedela, da bo kak zastopnik ali posredovalec dobil za tako posredovanje v pogajanjih za posojilo ZVU kako nagrado.

Smrtna kosa

Uredništvo in uprava »Demokracije« izrekata globoko sožalje gosposodični Olgi Kobal, sodelavki, ob izgubi njene predrage mame.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

Mizarji kmetovalci podjetniki
Deske smrekove, macesne in trdithe sov. trame in parkete nudijo najugodnejše
CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

je le v italijansko. Vse tri resolucije so bile po krajši razpravi nato sprejete z malimi spremembami.

Nato je župan poročal o razdelitvi božičnih paketov. Razdeljene so bile sledeče vrste paketov:

150 paketov za revnejše družine v vrednosti	lir 743.563
Paketi za otroke osnovnih šol v občini	» 813.801
Paketi za bivše internirance, vdove in begunce	» 213.476
Paketi za otroke otroških vrtcev	» 114.128
Raznim	» 27.000
Skupno v vrednosti	lir 1.911.968

Odbornik Slavec je poročal o zimskih delih oziroma o delih za pomoč brezposelnim. Od 350 vpisanih brezposelnih, od katerih je morda 150 do 200 res potrebnih, je bilo do sedaj sprejeto na delo 52 delavcev. Delavci so razdeljeni na sledeča dela: Delo pri postaji Križišče 12, športno igrišče 9, kamnolom Montecatini 10, pot Devin-Cerovlje 4, dela v Sesišanu 7 in razna druga dela 8 delavcev.

Nato je svetovalec Terčon iz Mavhinh opozoril na popravo različnih poti v Mavhinhah in Cerovljah, ponovno je tudi zahteval, naj se poskrbi za snago po vasi v Mavhinhah in predlagal, naj bi občina preskrbela zadostne platnene cevi po vseh vaseh, ki bi se lahko takoj uporabile v primeru ognja v vasi.

Svetovalec Rukin je ponovno iznesel zahtevo, naj bi občina napravila javno vodovodno pipo v bližini nove Fukseve mesnice. Dalje je predlagal, naj občina posreduje, da bi ne obiskovali zobozdravniškega ambulatorija v Nabrežini bolniki iz tukajšnjega zdravilišča. Župan mu je takoj odgovoril, da stoji odbor glede javne vodovodne pipe še vedno na stališču, da zaradi velikih stroškov za uporabo vode ne napravi novih javnih pip. Pač pa je pripravljen, podpirati vsako akcijo za nove vodovodne napeljavne zasebnikom. Glede bolnikov iz zdravilišča, ki obiskujejo zobozdravniški ambulatorij v Nabrežini, ni občinski svet pristojen za tako prepoved, pač pa smatra, da pri sedanjem modernem zdravljenju ni nevarnosti okužitve.

Svetovalec Bandini je vprašal, kakaj podpira občina zasebnike v Sesišanu pri napeljavi nove vodovodne napeljave Zupan je odgovoril, da to ni podpiranje zasebnikov, pač pa načrt nove vodovodne napeljave v Sesišanu, kjer bodo zgradili nove stanovanjske hiše.

Na koncu je svetovalec Slavko Pertot predlagal, naj občina poskrbi tudi v Stivanu, Devinu, Sesišanu in Nabrežini napisne table v slovenščini in italijansko, kakor je to po drugih vaseh naše občine. Nato je odbornik Terčon predlagal, naj občina pozove tudi železniško upravo, naj na vseh postajah naše občine postavi dvojezične napise. Z izjemo italijanske skupine sta bila oba predloga soglasno sprejeta.

Nato je župan Kralj zaključil jesensko zasedanje občinskega sveta.

Sprejem pri generalu Wintertonu

Včeraj zjutraj, 31. januarja, so bili sprejeti od guvernerja anglo-ameriškega področja STO-ja, gen. Wintertona, gg. dr. Mario Stocca kot predstavnik Blocca Triestina, dr. Gianpiccoli kot predstavnik Fronte d'Indipendenza in dr. J. Agneletto kot predstavnik slovenskega Akcijskega odbora za obrambo STO-ja. Generalu Wintertonu so obrazložili vprašanja, ki se tičejo političnega, administrativnega in gospodarskega položaja STO-ja.

Več o tem prihodnjič.

DAROVI za SDD: M. P. preplačal članarino L. 400; I. J. preplačal članarino L. 400. Gospa Elvira Udovič ob priliki družinskega praznika L. 5.000.

Vsem prav lepa hvala. — Posnemajte!

V četrtek zjutraj, 31. t. m., je umrl v bolnišnici in Trstu

† Nazarij Križman učitelj v pokoj.

Pogreb bo v soboto, 2. februarja, popoldne ob 16. uri na Proseku.
Zalujoči ostali

Proračun repentaborske občine

V soboto dne 26. januarja je bila zaključna seja jesenskega zasedanja občinskega sveta na Repentaboru pod vodstvom župana Bizjaka.

Pri razpravljani o občinskem proračunu so posegli v debato skoro vsi svetovalci, ki so izrazili željo, naj bi se nekatere postavke osebne značaja zmanjšale. Dejanski dohodki občine znašajo 4 milijone lir, izdatki pa 22.085.915 lir. Med izdatki je upoštevana vsota 15 milijonov lir, ki jih bo občina prejela za javna dela.

Iz sredstev za javna dela bodo popravili in razširili cesto iz Repna (8 milijonov), popravili in asfaltirali trg v Velikem Repnu ter zgradili napajališče za živino (2 milijona), popravili in razširili ovinek pri deželni cesti (700.000 lir), popravili občinsko cesto do policijske vojašnice (500.000 lir), prevoz zemlje in sajenje dreves okrog novega otroškega vrtca (1 milijon).

Občinski svetovalci so izrekli ugodno mnenje glede nakupa traktorja za poljska dela iz jursarskih sredstev. Prav tako so soglasno sklenili, da mora občina protestirati pri tržaški občini, ki noče popraviti ceste iz Repna na Opčine, in sicer del, ki leži že na ozemlju tržaške občine.

Opravičeno so vsi svetovalci iznesli kritiko, da se posvetujejo in glasujejo o občinskem proračunu v trenutku, ko je proračun že davno vložen pri pristojnih nadrejenih oblastvih, tako da je njihovo sestavljanje skoro zgolj formalnega značaja, da ne rečemo izguba časa, kar se upira demokratičnemu čutu našega podeželskega ljudstva.

Iz Sv. Križa

Korak naprej so storili naši komunisti v kulturnem življenju s tem, da so razdri in požgali gledališki oder svetokriškega prosvetnega društva »Vesna«.

Ta oder je bil napravljen s trudom vseh vaščanov. Delali smo ga z veseljem, ker smo mislili, da je res prišel čas svobodnega razvoja slovenske kulture. Ali varali smo se! Kakor hitro je padel Tito v nemilost pri svojih kremeljskih učiteljih, se je tudi ta slovenska kultura, čeprav fratelančna, razkrojila na dvoje. Večina se je priznala za

pristaše Vidalijske in si na fašistovski način osvojila kulturno društvo »Vesna« in vse njegovo imetje. Zadržali so vsako prireditev, če ni izšla iz njihove srede. Niti Slovenskemu narodnemu gledališču niso dopustili, da bi na njihovem odru priredilo svoje priredbe. Mislili smo, da bo že vse to nadomestil naš domačin, bivši igralec SNG v Just Kosuta, toda smo zastojni čakali.

Prej, ko je bilo društvo enotno in ko je imelo okrog sebe ljudi, ki jih ni dočela požrla fratelanca, in ki so se res nesebično udeleževali, se je tudi kaj umetniškega uprizorilo. Odkar pa je društvo »Vesna« samo v komunističnih rokah, niso več pokazali kaj posebnega na tem odru, saj se do od komunizma tudi ne more pričakovati, in sicer zato ne, ker sloni komunizem zgolj na materializmu in je njegova ideologija brez vsakega narodnostnega čustva. Zato so tudi oder zanemarili in pustili, da so otroci skakali po njem in odnesli vse, kar se je odnesti dalo.

Križan

Predavanje o Njogošu v Nabrežini

SPM je priredila dne 29. t. m. predavanje ob priliki stoletnice smrti črnogorskega vladice in pesnika Petra Petrovića Njogoša v Nabrežini v prostorih SDZ. Predaval je g. prof. Slavko Bratina iz Gorice. Dijak Gregor Pertot je recitiral izbrana poglavlja iz »Gorskega vijenca«. Stevilni poslušalci so nagradili predavatelja s toplim odobravanjem.

Redek jubilej

V torek 5. februarja praznuje gospa Polona Stanič, rojena Petruhar, iz Trsta, mati g. inž. Ivana Staniča, svoj devetdeseti rojstni dan pri najboljšem zdravju.

Ob tej priliki ji želimo, da bi ella in zdrava dočakala še mnogo obletnic v krogu svojih domačih.

Čestitke

Družina ravnateljica tržaške radijske postaje, Herberta L. Jacobsona, slavi vesel dogodek: gospa Flora je rodila krepkega sinčka, ki so mu dali ime Jesse.

Iskrene čestitke!

Potrži v globoki žalosti javljamo, da je v Ljubljani dne 26. januarja v Bogu zaspala naša zlata in nepozabna žena, mama, stara mama in tačca
Marija Kobal roj. Pretnar
Pogreb je bil dne 29. januarja.
Zalujoči mož FRANC, hčerki OLGA in ICI, sinovi FRANC, FERDO, MAKS in POLDE
Trst-Ljubljana-Reka, 29. januarja 1952.

Predno se odločite za nabave obiščite
MAGAZZINI DEL CORSO
TRST, Corso I - Borzni trg (Piazza della Borsa)
DEŽNIH PLAŠČEV POUŠNIKOV LOPEN-DO COVERCOATS GABARDINES
Najboljša izbira po najugodnejših cenah

TVRDKA
SUDEXPORT
pošilja v najkrajšem času DARILNE PAKETE oseh vrst v Jugoslavijo. Pošljamo na tisoce paketov mesečno naročenih po naših prijateljih v Ameriki in v drugih krajih sveta. Blago je garantirano proračunsko
CENE NAJNIŽJE
E. JOSIPOVIČ - Trst, via Mazzini 15-I - Tel. 24181, 29852

SPOROČILO
Trgovina čevljev DONDA
javlja svoji cenjeni klijenteli da se je začela danes običajna
UGODNA RAZPRODAJA
s posebnim popustom
Na zalogi so čevlji vseh vrst in mer za moške, ženske in otroke.
Donda
TRST Largo Barriera Vecchia

OD DANES NAPREJ JE V PRODAJI v trgovini **BORLETTI** znani PISALNI STROJ ZNAMKE
olivetti tip 22
DA OMOGOČI NABAVO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, PRODAJA TVRDKA NA MESEČNE OBROKE PO SAMO 2000 LIR
Profesionisti, nameščenci, dijaki! Izbioristite to ugodno priliko!
Trgovina BORLETTI
TRST - UL. MAZZINI 16 - TEL. 25-477

URARNA UL. ROMA 19 **ZLATARNA**
VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONKURENCNIH CENAH! LASTNA DELAVNICA. KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO IN DRAGULJE.